

בין המצרים (13)

ביותר, אינם מרגישים בצערי, עיניהם נשארות יבשות מדמעות. ועל הדבר זה צווח הנביא ירמיהו (ו. כו) **"בת עמי חגרי שק והתפלשי באפר אָכַל יחיד עשי לך מספד תמרורים"**. מהו **"אָכַל יחיד"**? זהו אָכַל שרק היחיד מרגיש אותו, וכל אלה שסביבו נשארים באדישותם. ואומר על זה ירמיהו הנביא, שאם, אכן, האָכַל על החרבן הוא **"אָכַל יחיד"**, אבל שכולם אינן מרגישים אותו, בודאי יש לעשות על כך מספד תמרורים, הספד גדול מאוד. כי זה עצמו חרבן גדול מאוד, שאפילו לא מרגישים את הצער. **ספר "ומתוק האור, מגילת איכה"**

יכולים לסבול הרבה

יגענו ולא הונח לנו (מגילת איכה ה.ה)

בספר **"אוצר מרגליות"** מסופר כי פעם ישב הצדיק הקדוש מאפטא לפני רבי זושא מאניפולי ובכה: מה יהיה סופה של גלות ישראל? מתי כבר יבוא משיח צדקינו? נענה רבי זושא ואמר: הלא כתוב **בזוהר הקדוש**, שהצרות יהיו כל עוד יוכל ישראל לסבול, וכשלא יוכלו לסבול יותר יבוא המשיח. פרץ הרב מאפטא בבכי גדול יותר ואמר: הלא זה כואב לי, כי בני ישראל, יכולים לסבול הרבה מאוד, שלא כמו אומות העולם. שהרי נאמר על הקב"ה: **"ברוך גוזר ומקיים"**, ופרושו שאם משהו פוגע בכבוד מלך בשר ודם, דנים אותו לעשרים שנות מאסר, על אף שבשעת הגזרה איש אינו יודע אם אותו אדם אכן יחזיק מעמד למשך עשרים השנים הבאות ולא ימות באמצע. לעומת זאת, כשהשי"ת גוזר צרות על ישראל מפני חטאיהם, הוא דואג לקיים אותם כלומר: הוא נותן לבני ישאל כוח לשאת ולסבול את צרותיהם ויסוריהם. נמצא, שבני ישראל, יכולים לסבול הרבה מאוד, ואיך לא אבכה? **ספר "ומתוק האור, מגילת איכה"**

אבותינו חטאו ואינם ואנחנו עונותיהם סבלנו (ה.ז)

"חטא" הוא בשוגג ואילו **"עוון"** הוא במזיד, אם כן צריך ביאור הפסוק שהחל ב"אבותינו חטאו" וסיים **"עונותיהם סבלנו"**. יבואר הפסוק על פי מאמר חז"ל (שבת נה.) אין מיתה בלא חטא ואין יסורים בלא עוון, ואף הוא טעון ביאור מדוע לגבי **"מיתה"** נקט **"חטא"** ואילו אצל **"יסורים"** נקט **"עוון"**. אלא יש הבדל בין **"מיתה"** ל"יסורים". המיתה כרוכה ומצויה באדם מעת שהוא חי, שהרי סוף אדם למיתה, ולכן גם **"חטא"** בשגגה אף שהוא קל, מכל מקום ביכולתו להיות סיבה וגורם למיתה. אבל **"יסורים"** אינם מוכרחים והם גזירה ובריאה מיוחדת, על כן צריך **"עוון"**, במזיד, כדי שיבואו יסורים על האדם. עתה מובנים דברי הנביא.

הבכי בליל תשעה באב מחמת גילו האמת

"בליל זה יבכיון ויילילו בני" (מתוך הקינות), ליל תשעה באב הוא לילה שמיועד לבכי, במשך אלפי שנים יושבים כלל ישראל ובוכים בלילה זו. ישנה עמקת בסוכת הבכי דוקא בליל תשעה באב. תשעה באב נקרא: **"יום טוב"**, **"קרא עלי מועד לשבור בחוריי"** (איכה א. טז). יום טוב הוא יום של אור, כמו שכתוב: **"וירא אלוקים את האור כי טוב"** (בראשית א. ד). כל לילות השנה אנו שרויים בחושך, כמו אותו שוטה שאינו מרגיש, כמו בשר מת שאינו מרגיש בחיתוך האיזמל. משל הוא לילד קטן בן שנתיים שח"ו מגיעה אליו בשורה שהוא ר"ל נשאר יתום, הילד אינו מבין והולך לשחק. כל השנה איננו רואים, אנו בחושך, לכן אנו משחקים, יש לילה אחד בשנה, לילה של אור, לילה של אמת, בלילה זה אנו רואים את האור, את האמת לאמיתה. אור לא תמיד משמח, לפעמים פותחים את האור ורואים שוד ושבר. בליל תשעה באב אנו פותחים את האור ורואים את השוד ושבר, נהי בכי תמרורים. ידוע בשם הקדמונים שהאור שישנו בכל יום טוב אינו סתם אור, אלא זהו האור הגנוז מששת ימי בראשית, בכל יום טוב ישנו אור שבו האדם רואה מקצה העולם ועד קצהו. גם בליל תשעה באב נפתח אותו האור, בליל תשעה באב אנו רואים את כל האמת ואת כל הגנוזות, בליל תשעה באב אנו רואים דברים שכל השנה אין לנו אפשרות לראותם. **רב פינקוס זצ"ל בספרו "גלות ונחמה"**

היו צריה לראש (מגילה איכה א. ה)

כל המיצר לישראל נעשה ראש (גיטין נו). לשם מה שאל פעם שר אחד חכם יהודי פירסמו בעלי התלמוד את המאמר הזה שהוא מסוכן ועשוי רק להוסיף אומץ וחשק לשונאי ישראל שיגרמו ליהודים צרות רבות ורעות ככל שהאפשר ביותר? והשיב לו החכם בהסברה של בעלי התוספות (חגיגה יג): **"שכל המיצר לישראל נעשה ראש"**, פירושו שכל אחד שנגזר עליו בשמים שיהיה מיצר לישראל נעשה קודם ראש מפני כבודם של ישראל, שכן אם נגזרו עליהם צרות שיבאו לפחות מידי שר ונכבד ולא מידי איזה שפל ונבזה. **ספר "ברכת חיים"**

עיקר ההספד, על כל שאין מרגישים את החרבן

על אלה אני בוכיה, עיני ירדה מים (א. טז)

כתוב בספר **"לוח ארז"**, שכנסת ישראל מקוננת ואומרת: יודעים אתם על מה אני בוכיה? על כך ש"עיני ירדו מים", שרק העינים שלי הן אלה שדומעות, שמים יורדים מהן. אני היחידה המרגישה בצער ובחרבן האיום שהגעתי אליו. אבל כל האחרים, גם אלו שקרובים

הנה לאבותינו היו גם חטאים וגם עוונות. ואם היו האבות מתייסרים ביסורין, אזי היו הם כפרה ל"עוונות" ומותם היה כפרה ל"חטאים". אבל אבותינו לא התייסרו אלא "חטאו ואינם", נענשו במיתה על חטאיהם הקלים, בעוד שעוונותיהם לא באו לידי תיקון, ולכן "ואנחנו עוונותיהם סבלנו".

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות איכה" בשם האלשיך הקדוש

חסרונו של בית המקדש בימינו

על מנת לחוש את כאב החרבן זקוקים אנו למצוא אמצעים שבהם נמחיש לעצמנו את ההפסד שיש לנו בהעדרו. רבי מרדכי גיפטר זצ"ל נהג לצטט בענין זה את דברי ה"חפץ חיים": העולם טועה בזה שהוא שם את עיקר הדגש בתפילתם בברכת "רפאנו", "ברך עלינו", ומשקיעים פחות שימת לב וכונת בברכות השייכות לגאלות השכינה, בנין ירושלים ובית המקדש. זו טעות, משום שאם היה לנו בית המקדש, לא נצטרך להתפלל על שאר הדברים, שהרי כל הצרות אינן באות, אלא מפני שאין לנו בית המקדש ושכינתא בגלותא.

ספר "ומתוק האור" בין המצרים

כי רגע באפו חיים ברצונו

תשעה באב הוא יום שבו תלוי המשך קיומו של עם ישראל. יום שמכוחו שואב עם ישראל את קיומו בגלות. ירמיה הנביא קורא לעם ישראל ומעורר אותו להרבות בבכיה על החורבן. "חומת בת ציון הורדי כנחל דמעה יומם ולילה, אל תתני פוגת לך, אל תדום בת עינך" (איכה ב. יח). לשם מה אנו צריכים את אותו יום של בכי? ההסבר הפשוט הוא: איך קרה הדבר שעם ישראל נפל במעשה שטים מאיגרא רמא, עד לעבירה נוראה שכזו עם בנות מואב. שהנה אמרו חז"ל (ברכות ז): שהקב"ה זועם בכל יום רגע אחד, ובלעם היה יודע לכיין את אותו רגע, ורצה לקלל אותם באותו רגע שהקב"ה זועם. ואם בלעם היה מצליח לכיין את אותו רגע, ח"ו היתה מתקיימת מחשבתו, אך הקב"ה ברוב רחמיו לא כעס כלל באותם הימים. אותו רגע של כעס של הקב"ה, הוא היסוד של כל היראת שמים. וכיין שבאותם הימים היה חסד לעם ישראל את הרגע של הכעס, היתה חסרה בעולם יראת שמים, כתוצאה מכך נפלו עם ישראל בעבירה. כל השנה השייכות שלנו עם הקב"ה היא בטובותיו המרובות. גם גבורותיו של הקב"ה, הכל חסד.

"אתה גיבור לעולם ה', מחיה מתים אתה רב להושיע... מוריד הטל, הגשם... מכלכל חיים בחסד...סומך נופלים ורופא חולים...." גם ספר תהלים שהנו מלא בחדיו של הקב"ה עם ברואיו, אבל צריך גם את השעה של "כי רגע באפו" (תהלים ל. ו), ואת הרגע של היראת שמים! ואת רגע של "אף", של "קל קנא ונוקם", זהו תשעה באב. שגם כעסו וקנאתו הם מטובו של הקב"ה, כדי להציל אותנו ולהשיב אותנו בתשובה שלימה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "גלות ונחמה"

הלכה: מי שאין לו חוש ריח אם יכול להוציא אחרים בברכת הבשמים

בשו"ע (סימן רצו ס"ה) פוסק דמי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים, אלא א"כ נתכוין להוציא ידי חובה את בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך, או להוציא את מי שאינו יודע, שאז יכול לברך ולהוציאם ידי חובם. וטעם הדבר משום שלברכת הבשמים יש דין כברכת המצוות, ולא כברכת הנהנין. אולם אם כל השומעים גדולים ויודעים בעצמם, יברכו הם על הבשמים, ולא המבדיל. אמנם, **המשנ"ב** (שם בסק"ג) כתב שאין לברכת הבשמים דין של ברכת המצוות אלא דין ברכת הנהנין, ומשום כך אינו יכול להוציא אחרים בברכתו אם אינו נהנה אז בעצמו, ואינו יכול להוציא אף למי שאינו יודע לברך. אבל עבור בני ביתו הקטנים יכול לברך, כדי לחנכם במצוות.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך

משלי

חקירה: הענקה לעבד עברי

האדון בעצמו מחיל את הקניין (כח האדם, כקניינים), או שהאדון רק רוצעו, והדין חל בעצמו (כח המעשה כשחיטה) (מנחת אשר שמות לז-א ד"ה ונראה: כח המעשה. גדרי כח האדם וכח המעשה: קובץ הערות עו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: ענין של עצלות: שאלו לרבי דב בער, המגיד ממזריטש: נאמר בתהלים: "אמת מארץ תצמח", ואם האמת כה קרובה להישג יד, מדוע אין הבריות מצויים אצל אמת? השיב רבי דב בער: לפי שהבריות מתעצלים להתכופף קצת.

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זויריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת גייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אלי, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, גינט מסעודה בת גיולי יעל, שלמה בן מתה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן גילייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

